

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 1. V Ljubljani, 15. januarja 1912. Letnik XXIX.

Obseg: Vnetje vimena ali volčič na vimenu. — Državne podpore za zboljšanje pašnikov. — Nazadovanje novih vinogradov. — Perutninarska razstava v Ljubljani. — Pisma kulturnotehnične vsebine. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

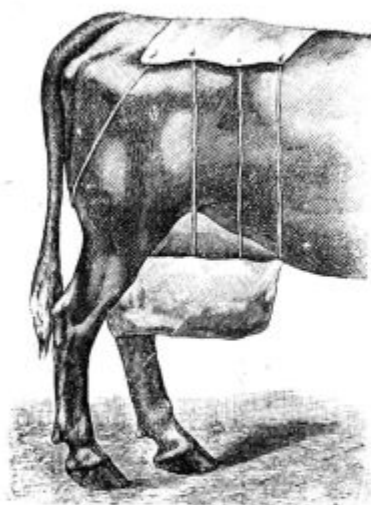
Vnetje vimena ali volčič na vimenu.

Vnetje vimena nastane skoraj v vseh slučajih na ta način, da se naselijo na vimenu nalezljive snovi, ki prihajajo ali skoz seske od zunaj na znotraj in navzgor,

kužnih gliv in po tem, ktera vrsta stanic je obolela, razločujemo naslednje vrste volčičev na vimenu.

a) Volčič vsled prehlajenja.

Od seskov prihajajo bakterije, zlasti neka vrsta

Podoba 1.

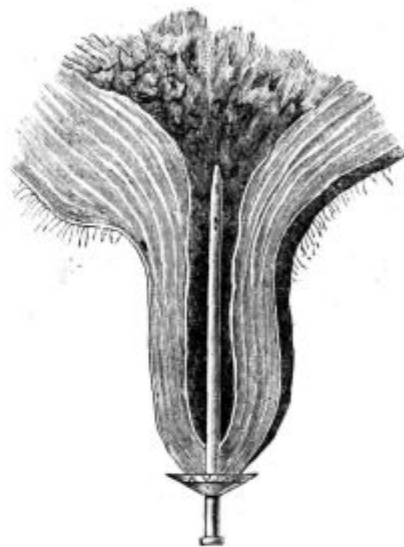
Podoba 2.

Podoba 3.

Podoba 4.

Podoba 5.

ali iz ran, poškodb, kožnih razpok itd., ali se pa te bolezen povzročujoče snovi prinesejo po krvnem potu v vime. Grdo ravnanje in stiskanje vimena sicer lahko povzroči zelo boleče obolenje, toda te poškodbe se skoraj zopet zboljšajo in ozdravijo, če se ne okužijo s kužnimi glivami. Po stopnji obolenja, po kakovosti

(galactococcus), skoz seskov rov navzgor in od tu v finejše razrastke žleznih rogov in povzročijo tam obolenje nežnih sluznic teh delov.

Pojavi: V neznatnejši meri in če obolijo le spodnji deli: neznatno; čim bolj je razširjeno in v čim finejše dele se razteza obolenje, tem pomembnejši po-

stajajo pojavi, in to se zlasti dogaja, če se vime par dni ne izmolze, ker imajo glive potem priliko, da se razširijo. Bolni del vimena je enakomerno otekel, veliko bolj vroč in pri molži se dobi redka, vodena, kocnjata in kalna tekočina; če je obolenje hujše, je izprememba tako znatna, da je namolzena tekočina lahko sluzasta, nitkasta ali celo krvava. Otekline in bolečina ni nikoli zelo huda. Obolenje lahko prehaja od enega dela na drugega.

Posledice: Le v prvotnih in ne zelo razvitih slučajih je pri večšem zdravljenju pričakovati popolno ozdravljenje; zelo lahko ostane motenje, zmanjšanje mlečne množine itd. V razširjenějšíh slučajih pride do otrdelosti, tvorjenja trdin in, če so noter prišle tudi gnojne glive, do gnojnih bul.

Zdravljenje. Pridna, prizanesljiva molža, vdr-govanje mazil. Vzemi kafre 5 gramov, pepelika 20 gramov, lanolina 25 gramov, vazelina 5 gramov, zmešaj to in debelo namaži bolni del enkrat na dan. Dalje se morajo v seske obolelih, pravkar izmolzenih vimenskih delov z brizgalko prav znatno vbrizgati tekočine, sublimat 1:1000, lizol 1:400, borova voda, salicilna voda itd., tako da se tekočina požene prav visoko v najmanjše cevke.

b) Rumeni volčič

je bolezen na vimenu, ki prav tako nastane, kakor pri prehlajenju, toda vsled neke posebne, nevarne kužnine, ki nastopa le v nekterih krajih in se od tu lahko dalje razširja ali prenaša. Gliva vrste streptococcus (agalactius contagiosus) povzroči obolenje vimena vsled prehlajenja, kakor gori omenjena navadna gliva, toda izpremenjeno mleko je od začetka rumenkasto, sivo-rumeno, kisló, siratki podobno in izločuje, če stoji, rumenkasto, redko zgornjo plast in debelo, žolci podobno. Vime je malo izpremenjeno, toda četrť za četrťj oboli in mleko usahne za vedno; bolezen okužuje žival za živaljo. Najpogostejše nastopa ta bolezen sicer na Francoskem in v nekterih krajih Švice. Večkrat se je že zanesla v Nemčijo, a se dozdej še ni zelo razširila. Bolezen je neozdravljiva.

c) Šenast in gnojen volčič

nastane na ta način, da nastanejo rane, kožne razpoke, poškodbe, kamor se vlezajo šenaste glive ali gnoj povzročajoči mikroorganizmi ter povročajo površno ali bolj hudo vnetje vimena, ali pa pridejo šenaste in gnojne glive skoz seske v notranjost vimena in povzročijo tam splošno obolenje, ki na posameznih mestih povzroči gnojitev. Lahko se tudi primeri, da nastanejo taka obolenja zlasti pri težkih pojavih kuge v gobcu in na parkljih, ker najbrž iz krvi izhajajo. Največkrat nastopajo obolenja kratek čas po porodu in se splošno smatra za njih vzrok prehlad, kar je najbrž pripisovati opazovanju, da večkrat nastopa vročica z mrzlico, kar naj bi izhajalo iz zmrzovanja in premrzlega ali enostranskega ohlajenja, dočim je vzrok mrzlice pričinja-joče gnojenje ali hudo splošno vnetje vimena.

Pojavi: Hudo, boleče otečenje vimenove četrťine, huda rdečica, huda občutljivost pri doteknitvi. Mleko izprva ni izpremenjeno. Bezgavke v stegnu iste strani otečejo, hoja postane napeta, šepasta, splošno počutenje je moteno, tek izostane, prežvekovanje preneha in z nastopom mrzlice usahne mleko popolnoma ali deloma v zdravih delih vimena. V težjih slučajih nastanejo huda obolenja, trdine, bule, prisadno otrpjenje posa-

meznih mest, mleko se izpremeni, postane rumeno-nitkasto, krvavo, ima lahko gnoj v sebi in ni sposobno za uživanje, tudi za živali ne.

Potek bolezni: V lahkih slučajih poneha bo-lezen po preteku okrog enega tedna, v težjih, kadar se oboleli del vimena na zunaj pregnoji, teče mleko skoz gnoječe ulje, in to se le počasi celi.

Zdravljenje: Mir, pičlo krmljenje, kot zdravilo se daje sol, zlasti Glavberjeva sol. Previdno stiskanje, nalahka večkratna molža, toplota, vime se na debelo vdrigne z razkužujočimi, omehčujočimi mazili; zlasti so priporočajo naslednja mazila: a) jodkalij 10 gramov, kafra 5 gramov, lanolin 30 gramov, svinjska mast 5 gramov, ali b) olivno olje 20 gramov, salmiakov cvet 10 gramov, kafrov prašek 5 gramov. Po obilnem ma-zanju se vime toplo povije z vato, volno ali s kako kožo in potem s trioglato ruto podpre, ali se pa vime v topli vodi koplje. Podoba 1. kaže, kako se privede pod vime gumijevo platno, kamor se 2—3 krat na dan za kake pol ure nalije za kopanje vimena voda, ki je nekoliko gorkejša od telesne topline. Namesto gumije-vega platna se lahko vzame tudi kaka druga tkanina in se vanjo položi gorak, kuhan seneni drob kot gorak obkladek. Pri hudih bolečinah se vime ne molze z roko, ampak se vtakne v sesek molzna cev, in skoz njo počasi odteka nabrano mleko. Molznih cevi je več vrst; nekaj jih kažejo podobe 2., 3., in 4.

V 5. podobi vidimo mlečni sesek kravjega vimena z vpeljano molzno cevjo. Na spodnjem koncu je seskova odprtina zaprta z močnim mišičnatim (mesenim) kolo-barčkom, ki mleko zadržuje, da samo ne more odtekati.

Pri gnojnih pojavih, prisadnem otrpjenju, je ener-gično rabiti razkuževalna sredstva. Očiščenje, more-bití izpraznjenje stem, da se rana prereže, zdravljenje s pioktanimom, tioformom, lizolom, karbolno kislino, glutolom itd. Če se more mleko, ki teče na uljesu, iz-prazniti na znotraj, je priporočati žareče železo, šivanje ali polaganje obližev. Za vsa ta močno učinkujoča sred-stva je pa potrebno popolno večje znanje in velika ročnost v porabi. Nalahko, skrbno postopanje in jako previdno zdravljenje je nujno priporočati. Če domača sredstva hitro ne pomagajo, je edino pravo kar najprej mogoče poklicati večšega živinozdravnika, kajti z na-pačnim zdravljenjem volčiča na vimenu se je naredilo že veliko škode.

Državne podpore za zboljšanje pašnikov.

Ta spis bodi v pojasnilo vsem zadrugam, kmetij-skim podružnicam itd., vsem privatnim posestnikom, ki si žele za zboljšanje pašnikov pridobiti državne podpore.

Zadnji čas prihajajo na kmetijsko družbo od raznih strani prošnje, naslovljene na c. kr. kmetijsko mini-strstvo, za podpore pri uredbi in zboljšanju pašnikov. C. kr. kmetijska družba naj bi tu oddala svoje stro-kovne izjave.

Da se pri opremljevanju teh prošenj izognemo raznim dolgim ovinkom, ki prošnje, ki že tako ali tako dolgo ne pridejo do svojega končnega cilja, napravljajo še zamudnejše, opozarjamo tem potom še enkrat vse zgoraj navedene činitelje, ki želijo dobiti v povzdigo pašništva podpore od c. kr. kmetijskega ministrstva, na odlok tega ministrstva z dne 24. marca 1911.

V tem odloku, ki je bil celoten natisnjen v Kme-tovalcu, c. kr. ministrstvo razločuje glede kompetence

za zvršitev, oziroma za strokovno vodstvo pri zvršitvi, med dvema činiteljema, t. j.

1. komisijo za agrarne operacije,
2. c. kr. kmetijsko družbo.

V delokrog agrarne operacije spadajo po tem odloku soseskni in občinski pašniki, ki se imajo kot taki zboljšati in kot taki rabiti, pa niso na teh skupnih prostorih še urejene užitninske pravice posameznikov. Na takih skupnih prostorih se zvrše zboljšanja uredbenim potom. Prošnje za take melioracije je vložiti po komisiji za agrarne operacije in deželni vladi na c. kr. kmetijsko ministrstvo.

Izvzeti pa so tukaj:

a) oni skupni pašniki, kjer se v namen zboljšanja skupnega pašnika osnuje pašniška zadruga, kamor pristopijo vsi upravičenci s svojimi pašniškimi pravicami kot člani ter prevzamejo tem pravicam primerno tudi dolžnosti;

b) skupni pašniki, ki so se že prej razdelili, pa se za pašo še skupno rabijo (samoposebi je jasno, da je tu skupna melioracija le mogoča, če se osnuje pašniška zadruga);

c) prostori, ki so last občine ali soseske in jih morejo rabiti člani občine in soseske le kot najemniki.

Melioracije vseh navedenih zgoraj izvzetih kakor tudi vseh naslednjih pašnikov je izročilo c. kr. kmetijsko ministrstvo c. kr. kmetijski družbi ter ji je naročilo, prošnje vseh teh s potrebnimi prilogami opremiti. Taka pašniška podjetja so:

a) Pašniki, ki so jih ustanovile živinorejske zadruge, kmetijske podružnice ali kake druge organizacije.

b) Pašniške zadruge (že ustanovljene kakor tudi one, ki se imajo šele ustanoviti).

c) Zasebni pašniki.

Da bi se znanprej prihranila razna nepotrebna pota, ki prošnje samo zavlačujejo, naj se vsa pašniška podjetja, ki želijo dobiti podpore za melioracije, ravnajo takole:

Takoj, ko se je kje začelo misliti na vpeljavo, ureditev ali zboljšanje paše, naj se ta namera prijavi po merodajnih organih c. kr. kmetijski družbi, da ona po naročilu c. kr. kmetijskega ministrstva more dati nasvete pri odbiranju in ureditvi prostora za pašnik ter pri opravi pašnika. Le tem potom bo c. kr. kmet. družbi mogoče na razvoj modernega pašništva tako vplivati, da bo pašništvo zavzemalo tako obliko, ki v njej edini zasluži, da se upošteva v moderni dobi.

Če se bo tako postopalo, potem bodo prošnje za podpore v vedno rednem teku. Ing. Jan Rataj.

Nazadovanje novih vinogradov.

Ni ravno vesel pojav, če se mora govoriti o nazadovanju vinogradov sedaj, ko bi se moralo pisati le o napredku našega vinogradništva. Z današnjim spisom nimam sicer namena preplašiti vinogradnikov s kako novotarijo, marveč jih hočem opozoriti na neke napake, ki so postale ponekod že precej splošne in bodo z leti imele bolj ali manj slabe posledice in utegnejo sedanje dobre vinograde spraviti v nekdanji slabi stan.

Kar se tiče ohranitve lepih vinogradov, obstoji velika napaka že v tem, da se trtam premalo gnoji in se preveč z rodnim lesom obkladajo; a še večja v tem,

da se med vrstami izostale ali izumrle cepljene trte kar enostavno nadomeščajo z grobanjem domačih trt. Ker pa v slabo obdelovanem vinogradu mnogo trt pogine, se lahko pripeti, da se na ta način v nekoliko letih več kakor polovica z domačo trto nadomesti. V takem slučaju seveda ne izostanejo zle posledice, kajti ne glede že na dejstvo, da postane rast v takem vinogradu različna in da so necepljene trte boleznim bolj podvržene kakor cepljene, se v takih vinogradih prav lahko zopet naseli trtna uš. Poslednja še ni izumrla, kakor nekteri sodijo, marveč se še vedno v obilici nahaja, zlasti poleti na listju ameriških trt. Zato je pravočasna opreznost velike vrednosti, kajti če se zopet naseli trtna uš, ne preostane drugega, kakor da ves vinograd nanovo zrigolamo in ga nanovo z ameriški trtami zasadimo. Sicer bi bilo to delo pri nekterih, svoj čas slabo napravljenih in z bolj malovrednimi trtami zasajenih vinogradih še dobro, toda pomisliti je treba na splošnost in da stane tako delo dandanes najmanj še enkrat toliko, kolikor pred 15 ali 20 leti.

Zato naj se domače trte nikar ne grobajo, marveč vse izostale s cepljenimi ameriški trtami nadomestijo in naj se vinograd vedno po možnosti dobro gnoji, da trte prezgodaj ne opešajo, kajti, kadar prične vinograd vsled slabega obdelovanja in vsled premalo hrane pešati, ga je težavno zopet spraviti v dober stan.

Priznavam, da je težko vzgojiti med stare trte vsajene cepljenke, ker jih stare duše, toda skušati se mora na vse mogoče načine, da se tudi to doseže. Najbolje se to doseže na ta način, da se pusti pri sosednji že cepljeni trti eden iz ameriške podloge nastal poganjek ter se naslednje leto v primerni višini (1—1½ m) na zeleno cepi ter se jeseni ali spomladi na izpraznjeno mesto pogroba, in sicer tako, da pride ves ameriški les razmeroma globoko v zemljo, dočim mora ostati cepljeno mesto tik zemlje ali še nekoliko više. Tudi se tako pogrobana trta še ne odreže od matrne podloge, marveč se pusti še 1—2 leti z njo zrasla, zato da jo deloma tudi materna trta še redi. Taka grobanica bujnejše rase ter hitro napravi močne svoje korenine. Kadar se to doseže in vidi, da je že tako krepka, da je druge trte ne morejo več zadušiti, potem se loči, t. j. odreže od matere, zato da poslednja preveč ne ošibi. Na ta način z materjo v zvezi ostala grobanica tudi takoj rodi; priporočljivo pa ni prvi dve leti pustiti ji sad, ker zastane v rasti.

Če pa nobena sosednjih trt ne požene poleti iz podloge, potem se mora to umetno doseči, in sicer na ta način, da se spomladi odkopljejo sosednje trte do prvega člena podloge ter se tako odgrnjene puste, dokler ne prične ta ali ona poganjati iz tega členka.

Fr. Gombač.

Perutninarska razstava v Ljubljani.

V Ljubljani se je ustanovila perutninarska zadruga. Namen živinorejskih zadrug, kamor gotovo tudi lahko štejemo perutninarske zadruge, je mnogovrsten, v začetku je gotovo najvažnejši zboljšanje živine.

Če pa hoče kdo zboljšati, bodisi karkoli, tako tudi živino in istotako perutnino, jo mora najprej spoznati in proučiti. Če ni proučil živinskega plemena, ki ga namerava povzdigniti, mu lahko že vnaprej povemo, da zida na peščena tla, če ne naravnost v zrak.

Razstave imajo navadno nalogo, svetu pokazati napredek in razvoj v dotični stvari, ki se razstavlja.

Industrija, obrt in tudi kmetijstvo prireja razstave, da pokaže tujemu svetu dobroto in izvrstnost svojih proizvodov. V tem zadnjem tiči zopet namen, tujca pridobiti za odjemalca teh predmetov in tako vrednost teh predmetov povzdigniti. Na drugi strani so pa razstave kaj dobro sredstvo, vzpodbuditi posameznike za napredek in pošteno tekmo.

Perutninarska razstava v Ljubljani bo gotovo tudi služila vsem navedenim namenom. Lepo priliko bo imela pokazati domačinom in tudi tujcem, ki si jo bodo ogledali, da kranjsko perutninarstvo, čeprav se je dosedaj le še malo storilo zanje, vendar še ni propalo, ampak ima še mnogo lepega pokazati, v dokaz, kako ugodne so ravno razmere v kranjski deželi za perutninarstvo. Gotovo bodo tudi uspehi, ki jih bodo marljivi perutninarji na razstavljenih predmetih pokazali, kakor tudi odlikovanja teh marljivih perutninarjev mnogim obiskovalcem v vzpodbudbo.

Sodim pa, da bo glavna naloga te razstave, podati strokovnjakom kakor tudi posameznim perutninarjem nekako sliko kranjskega perutninarstva. Na podlagi te slike bo mogoče začeti sistematično delo v prosep perutninarstva.

Kolikor jasnejša pa bo slika, ki nam jo poda ta razstava, toliko temeljitejše bo delo, ki se bo naslanjalo nanjo. Zato naj bi posamezniki kakor tudi razne organizacije, kakor živinorejske zadruge, kmetijske podružnice, ki v njih delokrog skrb za živinorejo in tako tudi za perutninarstvo v mnogo večji meri spada, kakor se je doslej delalo pri njih v ta namen, delale na to, da bo ta slika kolikor mogoče jasna. Če ni v njih okolišu posameznikov, ki bi bili za stvar toliko zavzeti, naj pa one vzemo stvar v roke in poskrbijo, da se razstavijo primerne živali.

Kakšne pa naj bodo živali, ki naj se razstavijo? Gotovo je, da človek le najlepše razstavi, kar ima. Ker smo zgoraj poudarjali, da nam gre za sliko kranjskega perutninarstva, naj bi živali (kure, vodna perutnina, purani kakor tudi kunci), ki se razstavijo, predstavljale za svoj kraj nekaj tipičnega, značilnega, tako da obiskovalec razstave, ko vidi žival, takoj vidi, kakšna je splošno perutnina v dotičnem kraju. Izvzete so tukaj seveda pasemske čistokrvne živali, ki so pa zato istotako dobrodošle na razstavi. Tudi te bodo nudile marsikteri poučen pogled.

V interesu napredka je, da vsak večji okoliš pokaže na razstavi svojo perutnino. Ta razstavljena perutnina nam bo dala marsikteri važen migljaj, kaj bo zanaprej storiti za povzdigo perutninarstva v dotičnem kraju. Kakor v vsi živinoreji, tako stojimo tudi v perutninarstvu neomajno na stališču, da podlage za prihodnjiboljšani rod moramo vedno iskati v sedanjem, iz domače grude izraslem rodu. Le potem moremo računati na zanesljive in trajne uspehe.

Inženir Jan Rataj,
deželni živinorejski nadzornik.

Pisma kulturnotehnične vsebine.

(Napisal inženir Dragotin Gustinčič svojemu prijatelju Tonetu).

I. pismo.

Dragi Tone! Srčna Ti hvala za cenjeni list, toda odkritosrčno Ti priznam, da si me spravil v nemalo zadrego. Toliko vprašanj! I kje pa si jih vzela? Kaj

da imenujem jaz „loke“ in „mlake“, bi rad vedel, kako nastanejo loke in mlake; ali je mogoče vsako loko izpremeniti v ploden travnik; ali ni zemlja nekterih lok tako gnala, da se sploh ne da osušiti; kako se napravi iz „loke“ „travnika“; ali to dosti stane; ali se dobi kaj deželne in državne podpore za to; kakšne uspehe dosežemo z osušitvijo lok in mlak; kaj da mislim jaz o gnojenju in gnojilih, posejavanju in obnavljanju travnikov; kakšna da bodi trava na njih in kakšnega plevela se moramo varovati, kako se ga ubranimo, kako odpravimo mah s travnikov . . . in bogsigavedi kaj še vse bi Ti rad vedel?!

Pa naj Ti bo! V dokaz, da sem Ti res pravi prijatelj, bom skušal z vsemi svojimi močmi ustreči Tvojim željam in Ti odgovoriti na vsa ta Tvoja modra vprašanja, toda preden začnem, morava skleniti neko pogodbo.

Nu, nič se tako kisló ne drži! Brez kolekov in gosposke bo — te se jaz ravno tako bojim, kakor Ti — in tudi nič popirja ne bova porabila in nič črnila — beseda mora veljati!

Pogodba je pa taka. Ker imam jaz vedno zelo dosti dela in ker sem — kakor vsi taki ljudje, ki dosti rijejo po popirju in učenih knjigah — včasih zelo pozabljiv, mi moraš dvoje obljubiti: 1.) da ne boš zahteval preveč naenkrat od mene, 2.) pa, da me vselej opozoriš, če se Ti bo zazdelo, da sem kaj izpustil.

Tudi če Ti ne bo kaj jasno, če bi Ti napisal kaj prezavito in prezamotano, me moreš v svojem pismu na to opozoriti! Tebi se sicer čudno zdi, da zahtevam to od Tebe, toda veruj mi, na Tvoja vprašanja odgovoriti ni tako lahko, kakor si Ti misliš, in to boš kmalu videl.

Pa začniva!

Večkrat si že slišal govoriti in tudi čital si morda že v naših listih o „osuševanju travnikov“. Kadar si to slušal in kjer si to čital, je bilo to popolnoma napačno, zakaj travnikov ni treba osuševati. Mokre travnike imenujemo po slovensko nakratko „loke“ ali pa „mlake“.

Sicer je pa tudi med tema dvema besedama majhna razlika. Če so tla skozi vse leto mokra, vlažna, in sicer tako vlažna, da vode ne vidiš na površju, ampak da jo čutiš samo pod podplati, če greš čeznja, potem pravimo takim travnim zemljiščem „loke“. Na lokah rasejo trave s širokimi, ostrimi listi, tako zvani loček in od tod loka. Tla lok so zelo mahovita, in če hodiš po loki, se Ti vdira pod nogami in žveka . . . žvek, žvek, žvek. Mah je namreč rastlina, ki potrebuje zelo dosti vode, t. j. on zahteva zelo vlažna tla. Mah pa vsled svoje velike goščobe tudi zdržuje dosti vode v sebi. Njega lastnosti si boš dobro predočil, če se spomniš na tiste gobe, ki z njimi brišemo šolske table. Tla loke so torej podobna veliki ploščnati šolski gobi.

Mlaka je nekoliko drugačna. Mlake imenujemo tista travna zemljišča, ki jih voda včasih poplavi, ki stojijo vsako leto po več dni popolnoma ali vsaj deloma tako pod vodo, da se voda že od daleč vidi na njih. Njihova tla niso hudo porasla z mahom in so, kadar voda zopet odteče, zopet suha. Trava s širokimi, ostrimi listi sicer še rase na njih, vendar pa ne tako gosto kakor na loki. Mlake so zato slabe, ker voda travo na njih poplavlja in zabláti. Tako seno se kadi, kadar se suši in obrača, in je živini zelo škodljivo.

Če so loke zelo velike, jih ponavadi imenujemo močvirja. Če so pa močvirja ostanki bivših jezer, ki se

je na njih dnu v tisoč in tisoč letih nabralo po več decimetrov na debelo različnih mrtvih rastlin, ki jih je potem zasula voda z zemljo in ki so se potem v teku dolgih dob izpremenile v rjavo šoto, potem jih imenujemo slovensko „barja“. Tako veliko barje, ki je bilo še v zgodovinski dobi jezero, je Ljubljansko Barje, ki ga sedaj osušujejo.

Na Ruskem, na Pruskem, na Nizozemskem imamo velikanske pokrajine — včasih večje kakor je vsa naša država — ki so sama nepregledna in nepristopna barja.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa **gospodarska vprašanja**, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, ostali pa v „Listnico uredništva“. Odgovarja se le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom, v „Kmetovalcu“ se pri vprašanju pristavijo pričetne črke imena in kraja, če vprašalec ne želi drugače. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na prepozno došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso gospodarska in odgovori nanja niso splošno poučni in zanimivi, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu priloženih 50 h v znakah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu.

Vprašanje 1. Pri nas se kuha veliko lesnega oglja ter se zato lahko zastoj dobe velike množine zdrobljenega lesnega oglja. Ali so zdrobljeni odpadki lesnega oglja kaj vredno gnojilo za vinograde in kako bi se priredili za gnoj? (P. K. v S.)

Odgovor: Lesno oglje nima gnojilne vrednosti, ker ostane v zemlji neizpremenjeno in se ne razkroji. Tak ogljen drobiž je kvečjemu poraben za fizikalno izboljšanje težkih zemelj, ker jih rahlja. Za rodovitnost zemlje so silno važne razne glive, ki jih pa oglje vsled svojih lastnosti lahko uniči, in zato oglja tudi za rahljanje zemlje ne priporočamo. Edino sredstvo, oglje porabiti za gnojilo, je, če ga sežgete in potem pepel za gnojilo porabite. Pepel ima v sebi kakih 6 do 8 % kalija in 1 % fosforove kisline; obe snovi sta važni rastlinski hranilni snovi.

Vprašanje 2. Pri nas je jeseni običajna splošna paša po travnikih. Ta navada ovira umno ravnanje s travniki in njihov izboljšanje, zato vprašam, če je mogoče na kak način odpraviti ali odkupiti skupno pašo? (M. R. v B.)

Odgovor: Taka skupna paša je služnostna pravica. S cesarskim patentom iz l. 1853. so pa bile enkrat za vselej odpravljene služnostne pravice do paše. Z izdajo tega cesarskega patenta je bila ustanovljena posebna odvezna komisija, ki se je pečala z odvezo pašniških pravic. Ko je bilo to delo povečini zvršeno, so se odvezne komisije razpusstile, in sedaj je veljaven deželni zakon z dne 8. januarja l. 1889., ki je po njem mogoče take pašne pravice odvezati, kjer še obstoje. Vložite na okrajno glavarstvo prošnjo za pričetek postopanja glede odveze pašne pravice na travnikih, potem se bo vrednost paše cenila in upravičencem boste morali njih pravice v denarju odškodovati.

Vprašanje 3. Ali je pokladanje krvi brejim in doječim svinjam umestno in ali naj se kri poklada sirova ali kuhana? (L. M. v B.)

Odgovor: Prasiči so vsejedci; njim ne prija, kakor govedi, le rastlinska, ampak tudi živalska hrana in jim zadnja prav dobro tekne, oziroma jim je takorekoč celo potrebna. Iz tega vzroka je kri prav dobro krmilo za prasiče, in ker ima v sebi veliko beljakovin in tudi nekaj toličče, zato štejeemo kri naravnost med močna krmila. Prasiči pač jedo sirovo kri, a ker se kri na zraku hitro razkroji in se morejo delati naravnost strupene snovi, zato priporočamo

pokladati le dobro prekuhano kri, kajti s prekuhavanjem se zatro vsi strupi. Sirove krvi brejim in doječim svinjam tudi zato ne kaže pokladati, ker se z njo lahko zapeljejo, da potem svoje mladiče žro. Kri, pomešana z drugimi krmili in potem skuhano v goste žgance, pa morete brez skrbi in s pridom pokladati vsakovrstnim prasičem in tudi doječim ter brejim svinjam.

Vprašanje 4. Nameravam pokladati svojim kravam poparjeno hruševo listje. Ali to listje ali listje od drugega drevja živini kaj koristi ali morda celo škoduje? Je li res, da krave po uživanju hruševega listja izgube mleko? (J. O. v D.)

Odgovor: Goved ima posebno ustvarjen želodec, ki prebavi tudi manj prikladno krmo in ki ga je treba z velikimi množinami krme napolniti, četudi vsa krma ni dovolj redilna. Hruševo in drugo listje je torej za goved porabna krma, če se z dodatkom močnih krmil skrbi za zadostno množino beljakovin. Poparjeno listje je seveda laže prebavno. Res ima listje veliko česlovine v sebi, ki zapira, zato ga je treba previdno pokladati. Na težkem odkladanju pregostega blata se takoj spozna, če se je pokladalo preveč listja. Drevesno listje brez dodatkov kakega močnega krmila ni dovolj redilno, in krava lahko izgubi mleko ravnotako, kakor po sami rezanici, a na tem ni listje vzrok, ampak pomanjkanje hranilnih snovi, zlasti beljakovin.

Vprašanje 5. Poslal sem Vam mladiko od pritlikavega drevesa, ki sem ga pred leti dobil od kmetijske družbe. V tej mladiki se nahaja črv, zato se je na tistem mestu odlomila, in to me je opozorilo na škodljivca. Kakšen škodljivec sadnega drevja je to in kako se zatira? (F. R. v S.)

Odgovor: V strženu in v sredi mladike smo našli ličinko, ki je od hroščeca, ki se latinski imenuje „gnoribus nobilis“. Preglejte vse mladike in odrežite tiste, ki se Vam zde sumljive, ter jih sežgite. Iz ličinke se spomladi naredi hroščec, in ta zopet odlaga in zabada jajčeca v mladike, iz jajčec pa pridejo nove ličinke, ki drevje kvarijo, zato je predvsem treba spomladi in poleti vse hroščece pridno obrirati in moriti. V to svrhu se položijo okoli drevesa rjuhe ter se drevje otrasa in otepa, vsled česar popada veliko število raznovrstnih škodljivih hroščev na rjuhe. Vsa golazen se skupaj spravi in potem pomori. Namesto rjuh se pod drevje lahko postavijo tudi odprti dežniki.

Vprašanje 6. Z ozirom na odgovor v zadnji številki lanskega „Kmetovalca“ vprašam, ali je pravilno s suho soljo in s solitrom nasoljeno meso obtežiti s kamenjem ter potem nanje naliti toliko slane vode, da je pokrito vse meso? Ali je priporočeno nasoljeno meso oprati v čisti vodi, preden se dene v dim? (J. D. v V.)

Odgovor: Meso nasolimo s suho soljo ali pa ga namočimo v slani vodi, torej je popolnoma nepotrebno oba načina združiti. Ker je meso težje od vode, ga ni treba obtežiti s kamenjem. Nasoljenega mesa ni treba pred kajenjem izpirati z vodo, ker se mu na ta način vzame sol in vrhutega mnogo važnih hranilnih snovi.

Vprašanje 7. Moj dve leti star junec ima na popku gobo v velikosti krompirja. Ali je ta bolezen ozdravljiva, ali naj rajši junca prodam mesarju? Pri nas je razširjeno mnenje, da se mora taka goba s sukancem podvezati in zadržati, nakar odpade. Kaj je Vaše mnenje o tem in ali je morda kako drugo, boljše sredstvo, da se goba prežene? (V. M. v K.)

Odgovor: Predvsem gre za to, kaj je pravzaprav tista goba na popku Vašega junca. Je lahko divje meso,

ki je zraslo vsled kake rane, in da tako meso odstrani, je najbolje prepustiti živinozdravniku. Bržkone je pa goba le velika bradavica, ki se da z omenjenim podvezanjem odstraniti, in če se bradavica jne da podvezati, se odžge, kar se mora istotako prepustiti le živinozdravniku. Zaradi bradavice nikakor ni treba junca mesarju dati.

Vprašanje 8. Ali sme finančni stražnik po hiši stikati, kadar ni nikogar doma? Jaz sem imel nekaj vinskih tropin in nekaj jabolčnega mošta namočenega za prirejo kisa. To je finančni stražnik našel ter je naznanil finančnemu ravnateljstvu, češ da sem hotel žganje kuhati. **Ali res morem biti kaznovan zaradi napravljanja kisa?** (J. K. v O.)

Odgovor: Finančni stražnik brez povoda in naročila nikakor nima pravice stikati v kakih zasebni hiši, zlasti če ni nikogar doma. Če ste imeli tropine in jabolčni mošt za napravo kisa, ni to nikomur nič mari in Vas nihče ne more kaznovati. Pa če bi tudi imeli kako kipečo drozgo, ki se more iz nje žganje kuhati, niste toliko časa kaznivi, dokler žganja ne kuhate brez dovoljenja.

Vprašanje 9. Mojemu volu je padla pleva v oko in se je započila v bunčico, kar sem prepozno opazil. Pleva sem izdrl, a vol ima belo oko ter nič ne vidi. **Kako naj zdravim ranjeno volovsko oko?** (A. K. v P.)

Odgovor: Vaš vol ima vsled ranjenja očesno vnetje. Če očesna roženica ni predrta, potem se oko pozdravi. Na ranjenem mestu se je zalila kri in se je morda naredil tudi gnoj, kar vse izgine, ko oko ozdravi in vnetje preneha. Priporočamo Vam obrniti se do živinozdravnika, ki Vam zapiše zdravilo, da boste z njim vneto oko mazali.

Vprašanje 10. Pred kratkim sem kupil pet let starega konja, ki mu je na zadnjih nogah spodaj pričela izpadati dlaka, da je koža deloma že popolnoma gola. Kaj je temu vzrok in kaj naj pečnem, da dlaka zopet prične rasti? (J. H. v M.)

Odgovor: Vaš konj ima bržkone zadaj na biclju rape, t. j. neko kožno bolezen, ki se pri konjih jako rada pojavlja. V pričetku se rape lahko ozdravijo, dočim se zanemarjene rape jako težko ozdravijo. Prvi pogoj je skrajna snaga in varstvo pred vsako mokroto. Ker imate živinozdravnika blizu, je najbolje, če zdravljenje njemu prepustite.

Vprašanje 11. **Kako se perutnina najhitreje opita?** Pri nas gospodinje perutnino zapro, in če noče sama žreti, ji s silo tlačijo pičo v kljun. Ali je tako pitanje priporočeno in ali je bolje, da je perutnina prosta in sama jí, kolikor hoče? (V. P. v P.)

Odgovor: Perutnina, ki okoli leta in jí, kolikor sama hoče, se le počasi opita, ker ne jemlje v se preobilice hrane in velik del zaužite krme porabi za tvorjenje telesnih sil namesto za tvorjenje mesa in masti. Hitreje se pride do cilja, če se perutnina zapre v tesne prostore, kjer se takorekoč niti gibati ne more, in se ji s silo baše krma v golšo. Pri pitanju kuretine se je po možnosti posluževati različnih krmil. Posebno je priporočena turščica. Preden se perutnina za pitanje zapre, naj se dobro zredi z ajdo, s zdrobljenim krompirjem in z otrobi. Tako zrejena perutnina se potem v zaprtih prostorih v dveh do treh tednih z basanjem v golšo lahko opita. Za basanje so priporočeni osvalki iz testa, ki je narejeno iz $\frac{1}{3}$ ajdove, $\frac{1}{3}$ ječmenove in $\frac{1}{3}$ ovsene moke, kar se vse skupaj z mlekom v testo zgnete. Med pitanjem naj imajo živali vedno dovolj čiste pitne vode.

Vprašanje 12. V 22. številki lanskega „Kmetovalca“ ste odgovorili na neko vprašanje, kako je postopati, če pri-

hajajo kokoši na tuj svet, ter ste navedli dotični deželni zakon, ki je veljaven za Kranjsko. **Ali je zakon za obrambo poljščine veljaven tudi za Štajersko,** in če ne, kako je na Štajerskem postopati proti tujim kokošim, ki delajo škodo? (R. P. v B.)

Odgovor: Tudi štajerska dežela ima za obrambo poljščine svoj deželni zakon, in sicer z dne 10. aprila l. 1904., dež. zak. št. 57. Mi tega štajerskega deželnega zakona ne poznamo. Ker so pa vsi ti zakoni narejeni po vladni predlogi, zato bodo pri Vas kržkone veljala ista določila, kakor pri nas. Najbolje bo, če dotični zakon kupite.

Vprašanje 13. Imam štiri leta starega koja, ki se med tekom večkrat spotakne z levo zadnjo nogo in potem par korakov šepa, a je kmalu zopet dober. Kaj je temu vzrok in kako se da ta nepriлика odpraviti. (L. V. v S.)

Odgovor: Vašemu konju uhaja bicelj naprej, bodisi ker ima napačno ustvarjen biceljev člen, ker ima ohlapne kite, ali pa ker ima slabo zraslo kopito. Če uhajanje bicelja prihaja od ohlapnih kit ali od vnetja biceljevega člena, je treba kite ekrepirati, oziroma vnetje ozdraviti. Če je biceljev člen nepravilno ustvarjen ali če ima konj nepravilna kopita, potem je edno sredstvo, uhajanje bicelja, ki povzroča spotikanje, vsaj deloma odpraviti, če konja daste tako podkovati, da je prisiljen stopati na vse kopito, in ne na sprednji del kopita, pri čemer se potem spotakne, kite se raztegnejo in konj ima bolečine, vsled česar nekaj časa šepa.

Vprašanje 14. Imam popolnoma nov vzoren svinjak, kjer imam več jesenskih prasičkov, ki so močno ušivi in zato zelo hirajo. Pri nas je to nenavadno, kajti doslej še nikdar nismo imeli ušivih prasetov. Uši je v svinjak menda zanesel mrjašček, ki sem ga kupil in ki sem pri njem najprej zapazil uši. **Kako odpravim močno ušivost pri prasičkih?** Ali bi bilo umestno rabiti mazilo živega srebra ali tobakovo vodo? (J. M. v D.)

Odgovor: Mladi kakor stari prasiči lahko postanejo ušivi in se uši nikdar sameodsebe iz kake druge reči ne narede, kakor je pri nas precej razširjeno mnenje, ampak se vselej le nalezejo. Je veliko sredstev proti ušem, ki nekatera počasneje učinkujejo, druga hitreje. Vsako sredstvo ni za vsako žival, kajti nekatere, in zlasti mlade živali so na koži zelo občutljive. Dobro domače sredstvo je voda, ki se je na nji kuhalo seme ostrožnika ali svalnika (delphinium), ki ga prav ceno dobite v vsaki lekarni. Tobakova voda, in sicer 1 do 2 $\frac{1}{2}$, je še boljša, a nekatere živali je ne prenašajo in se jim lahko koža vname po njej. Živosrebrno mazilo je jako hitro učinkujoče sredstvo, a je zelo strupeno in je lahko škodljivo. Najhitreje in najbolje se uši zatro z bencinom, ki se pa mora zaradi velike vnetljivosti prav previdno rabiti. Z bencinom se dobro zmočijo vsa ušiva mesta, in vse uši takoj poginejo. Pri rabi bencina pa ne sme biti blizu nobene luči in nikogar, ki kadí tobak, ker je drugače za ogenj silna nevarnost. Steklenica z bencinom se nikdar ne sme odpreti v bližini kakega ognja ali goreče smotke. Z bencinom namazana ušiva mesta se v par minutah posuše, ker bencin silno hitro izhlapi, in četrto ure po mazanju z bencinom se ušiva mesta sperejo z milnico, da se prepreči jedki vpliv bencina na kožo. Naj pa se proti ušem rabi to ali ono sredstvo, malokdaj se bo posrečilo vse uši po vsem životu takoj zatreti, in zlasti ostane navadno veliko gnid, t. j. ušnih jajčec še živih, zato je treba mazanje vsakih pet dni ponoviti, dokler uši niso zanesljivo pregnane. Računati morate tudi z dejstvom, da na tla pade kaka uš od živali ali dlaka z gnidami in da žival more iznova uši nalesti.

Kmetijske novice.

Perutninarska razstava. V zgodnji pomladi priredi „Perutninarska zadruga“ perutninarsko razstavo v Ljubljani. Lansko jesen smo bili vsled nezadostnih priglasil primorani razstavo odpovedati in preložiti na ugodnejšo pomlad. Vnovič pozivamo vse perutninarje in gospodinje in jih prosimo, da se v obilnem številu udeležijo te razstave, da pokažejo, kaj ima naša dežela in česa še potrebuje, da stopimo tudi v tej panogi v vrsto drugih, naprednejših dežel. Perutninarstvo je v narodnem gospodarstvu silno važna in tehtna stran našega kmetijstva. Avstrija izvažajo za 85 milijonov na leto, samo jajec za 40 milijonov. Lahko bo pa še več, če storimo tudi na tem polju korak naprej. Ali naj bomo Slovenci na Kranjskem zadnji? Poglejte svoje sosede na Štajerskem, poglejte mnogoštevilna društva po nemških deželah! Komur je količkaj maril napredek našega perutninarstva, naj se nam pridruži in naj se udeleži razstave. Za prevažanje perutnine preskrbimo znižane cene po železnici in tudi sicer ne bo posebnih stroškov za razstavljanje. Kurnik je vsak dober, ker bo zadruga nabavila posebne kurnike za razstavo. Vse pošiljatve bo nasloviti na Perutninarsko razstavo v Ljubljani. Natančne programe objavi odbor v časopisih. Prosimo, da izpolnite do 25. januarija t. l. vprašalno polo, ki jo dobite pri tajniku zadruga Iv. Zupanu, nadučitelju na Dolskem, pošta Dol pri Ljubljani, in jo do tega dne vrnete imenovanemu tajniku. Podpirajte nas, da priredimo nekaj dobrega in potrebnega tudi v korist našega perutninarstva!

Odbor „Perutninarske zadruga“.

Kletarski tečaj v Vipavi. Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek, dné 5., in v torek, dné 6. februarja v Vipavi dvodnevni kletarski tečaj. Predavalo se bo o sestavi vina in njenem vplivu na dobroto vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in precejanju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bo teoretičen kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priglasil po dopisnici do 27. januarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija). Pristop k praktičnim demonstracijam se bo dovolil le omejenemu številu udeležencev.

Družbene vesti.

*** Z današnje (prvo) številko smo pričeli XXIX. letnik.** To številko dobe iz upravnih razlogov vsi dosedanji udje in naročniki. Prosimo, naj nam je nihče ne vrne, čeprav ne ostane v l. 1912. družbenik, oziroma listov naročnik. Prav nujno prosimo, naj vsak takoj naznani družbi, oziroma upravništvu, če lista sploh ali redno ne prejema, ne pa pozneje, kakor se pogostoma dogaja, da nam konci leta ob pobiranju udnine udje tožijo, da vse leto niso prejeli lista. Kaka pomota se pri tolikem številu prav lahko pripeti. Če se pa nedostatki sproti naznanjajo, se tudi lahko sproti odpravljajo.

*** Vsakega p. n. dosedanjega gosp. uda,** oziroma naročnika, prosimo, da naj nam ostane zvest tudi v tem letu ter naj nam vsak pridobi vsaj po enega novega uda. To gotovo ni težko v očigled mali letnini 4 kron. Te

prošnje pa ne stavimo zaradi dobičkarije, saj vsak ud dobro ve, da družba nima od udov nič. Z ozirom na ugled je pa važno, da je družba močna. Glede na vsebino lista pa obetamo, da jo bomo, kakor doslej vsako leto, tudi v tem letu izboljšali, bodisi glede količinski kakor glede kakovosti. Že lani smo list toliko povečali, da je prišlo na vsako številko po dve strani več beriva.

*** Častita načelnikstva podružnic in gg. družbene ude** prosimo, da naj nam kolikor mogoče kmalu pošljejo svojo udnino, drugače se zadržuje razpošiljanje „Kmetovalca“ za leto 1912.

*** Redni občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske za l. 1911.** je določen za 19. februarja t. l. in ostane pri tem, če ne pride kaj važnega vmes, zaradi česar bi se moral občni zbor na kak drug dan preložiti. Na dnevnem redu taga občnega zbora bo poročilo glavnega odbora o delovanju kmetijske družbe v preteklem letu, poročilo o računskih zaključkih za l. 1910. in 1911., volitev odbornikov, ki po pravih iztopijo, in sklepanje o spremembi družbenih pravil.

*** P. n. gg. načelnike podružnic in sploh družbene ude opozarjamo,** da znaša udnina za vsakega uda, izvemši za gg. učitelje, **4 K na leto.** Kdor ne plača vse letnine, nikakor ne more biti družbeni ud. Če kaka podružnica sklene, da za svoje ude ne vzame drevja, ali če kak ud ne mara za pristoječe mu sadno drevje, je vseeno od vsakega uda na vsak način izterjati 4 K letnine ter je potem 2 K poslati glavnemu odboru v Ljubljano in 2 K ostaneta podružnici.

*** Oddaja družbenega drevja udom spomladi l. 1912.** se bo vršila po določilih, ki so razglašeni v današnji številki „Kmetovalca“ med uradnimi vestmi. Pri onem sadnem drevju, ki ga posamezne podružnice dobe za svoje ude, in pri tistem sadnem drevju, ki ponj pridejo posamezni udje, osebno v Ljubljano, ostane vse pri starem, dočim je družba prisiljena zaradi dragih delovnih sil in drage ovojne slame odslej zaračunati za vse druge pošiljatve sadnega drevja stroške za ovoj in za vozni list.

*** Sadno drevje za l. 1912.** Za štiri brezplačna sadna drevesa se vsako leto zglašijo toliko podružnic in posameznih udov, da bo c. kr. kmetijski družbi prav težko ustreči vsem zahtevam iz svoje drevesnice, zato odločno izjavlja, da se bo oddajalo spomladi brezplačno drevje edinele tistim podružnicam, oziroma udom, ki so vsaj do 15. februarja naročili sadna drevesa in vsaj do istega časa plačali tudi svojo udnino. Nikakor se pa ne more nobenemu udu dati večje število drevja proti plačilu.

*** Glede poziva k udeležbi pri poskušnjah z umetnimi gnojili,** ki se bodo dajala v ta namen brezplačno, pojasnimo vsem tistim, ki so se priglasili, naslednje: Mi nismo radi prevzeli tega dela in smo tvornicam, ki hočejo delati poskuse z umetnimi gnojili na Kranjskem, ta način propagiranja umetnih gnojil odsvetovali, ker smo naprej vedeli, da pride brezštevilno priglasov, in največ od takih prosilcev, ki se ne mislijo prepričati o ugodnem učinku

umetnih gnojil, ker ga že poznajo, ampak ker hočejo na ta način priti do umetnih gnojil zastoj. Nismo se varali. Došlo je več sto prigrasov, ki jih vseh nikakor ne bo mogoče upoštevati. Zato naj se nihče ne zanaša na brezplačna gnojila. Tisti, ki jih bodo dobili, in sicer le majhne množine, bodo pravočasno obveščeni, dočim večina ostalih, ne dobi nobenega obvestila, ker nimamo dovolj delovnih sil in tudi ne časa, da bi vsakemu posebej odgovarjali.

* **Za oddajo krmil po znižani ceni** vsled slabe lanske letine je vlada na Dunaju dovolila za Kranjsko 200.000 K. Krmila po znižani ceni bo oddajala „Gospodarska zveza“ potom županstev. Nujno prosimo, da se v tej zadevi nihče ne obrača na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko, ampak naravnost na svoje županstvo, oziroma naravnost na „Gospodarsko zvezo“, ker mi ne utegnemo na vsa tozadevna pisma odgovarjati, ki nam kar naprej dohajajo.

* **P. n. gg. ude c. kr. kmetijske družbe, ki se obračajo v raznih zadevah na našo družbo, nujno prosimo**, naj po možnosti vsako reč napišejo na poseben list in vsak list podpišejo ter navedó bivališče in pošto, kajti vsak družbeni uradnik ima svoj posel in se delajo silne težkoče, zamude in tudi zmešnjave, če se na enemlistem listu pisane razne prošnje, naročila na gospodarske potrebščine, naročila na drevje, gospodarska vprašanja itd.

* **P. n. gg. družbene ude nujno prosimo**, da vse gospodarske potrebščine pravočasno naročajo ter se pri naročilih ozirajo na objave v „Kmetovalcu“. Družba oddaja le tiste [predmete, ki jih objavlja, zato prosimo, naj naročniki ne povprašujejo po predmetih, ki jih ni v zalogi. Vsak naročnik naj natančno naznani svoj dom, pošto, oziroma železniško postajo.

* **Plačevanje blaga.** Gg. družbenim udom naznanjamo, da se družba strogo drži načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takejšnemu plačilu, oziroma proti povzetju. Družba mora sama vse potrebščine sproti plačevati in nima sredstev, da bi mogla na upanje dajati, zato tudi opozarjamo za plačilo odgovorne podružnične načelnike, da se istotako drže tega načela in da naj skrbe za poravnavo vsakega družbenega računa tekom določenih 14 dni. Častita načelnštva, ki vzlic raznim opominom še dolgujejo za priskrbljene gospodarske potrebščine, tem potom nujno prosimo, naj zaostanke nemudoma poravnajo. Družba nima denarja, da bi malomarne plačnike podpirala, ampak mora svoje obveznosti napram dobaviteljem strogo in natančno spoľnjevati.

* **Gnojenje travnikov.** Pri gnojenju travnikov in pašnikov hodita v poštev Tomasova žlindra in kaljeva sol. Seveda je treba gnojiti tudi z dušičnatimi gnojili. Med njimi je najcenejša gnojilca, in le če te ni, potem naj se poleg gori omenjenih gnojil, ki jih je vsekako treba raztrositi jeseni ali zgodaj pozimi, pognoji travnik zgodaj spomladi z amonijevim sulfatom. Razen drugih velikih prednosti, ki jih ima Tomaseva žlindra kot gnojilo za travnike, je pri nas posebno važno dejstvo, da ima Tomasova žlindra tudi veliko apna v sebi, ki je važna hranilna snov za rastline, kajti le z njim se prideluje dobra krma,

ki dela živino rastno in močno. Ker se gnojenje že povsodi vrši, je družba v „Kmetovalcu“ opozorila, naj udje z naročili nikar ne odlašajo. To velja zlasti za naročnike celih vagonov, ki lahko pridejo v največjo zadrego, če gnojila ne naroče pravočasno; tvornica namreč ni poslala večje množine žlindre po parniku čez morje v Trst, odkoder bi se naročnikom lahko hitro ustreglo, ampak bo posamezne vagonne po železnici pošiljala. Navadno pa traja do 15 dni, po izkušnjah celo do tri tedne, preden pride taka pošiljatev do naročnika, kajti tvornica je v sedanjem času preobložena z delom, vrhutega železniških vozov silno primanjkuje, vsled česar večkrat ne more naročbe takoj zvršiti; železniška voznja pa tudi traja najmanj 7 do 10 dni. Družba torej pričakuje hitrih naročil na gnojila, ki jih bo potem lahko še pravočasno zvršila, dočim naročeb, ki se družbi šele v zadnjem trenutku prijavijo in ki so takrat že zelo nujne, ne more brez odloga zvršiti. Vse posameznosti glede cen in popusta so nižje doli razvidne.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Tomasovo žlindro. Cena za nadrobno oddajo 19 odstotne žlindre v Ljubljani je K 7.— in 20 % K 7.25 za 100 kg.

Naročbe na cele vagonne se bodo zvrševale po naslednjih cenah:

16 %	17 %	18 %	19 %	20 %	21 %
K 528.—	K 561.—	K 594.—	K 627.—	K 660.—	K 693.—

za cel vagon z 10.000 kg, popust znaša z ozirom na prihranitev stroškov za prevažanje K 25.— pri celem vagonu.

Te cene je razumeti bazis Trst, t. j. naročnik bo plačal le toliko voznine, kolikor bi znašala iz Trsta do zadnje postaje, čeravno dobi žlindro naravnost iz tvornice.

Kdor je ali bo dobil žlindro v celih vagonih, naj nam po prejemu voznil list vrne, da bomo videli, če je pravilno voznino plačal. Železnica je že mnogokrat pomotoma preveč zaračunila.

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline po K 7.— 100 kg z vrečo vred.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg. Naročila na cele vagonne se zvrše naravnost iz tvornic in se cena vsled zmanjšanja stroškov dokaj zniža.

Kalijevo sol po K 12.60 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kaljevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kaljevo sol, ki ima v sebi 42 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kaljeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Amonijev sulfat po 36.— K 100 kg iz Ljubljane. To gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju, ozimni itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kaljevo soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozarjamo na

„Gnojenje travnikov spomladi s posebnim ozirom na umetna gnojila“ v drugi, „Uspeh poskušenj pri gnojenju travnikov z umetnimi gnojili, in sicer posebno z amonijevim sulfatom“ v tretji in v nadaljnjih letošnjih številkah, potem „Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili spomladi“ v četrti številki letošnjega „Kmetovalca“.

* Mešano umetno gnojilo (vinogradniško gnojilo), ki ima 10 % v vodi raztopne fosforove kisline, 10 % žveplenokislega kalija in 4 % amonijevega dušika, oddaja družba po 16 K 50 h 100 kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. številki lanskega „Kmetovalca“.)

* **Tropine podzemeljskega oreha.** Te tropine imajo zajamčeno 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe v sebi. Družba je ugodno kupila večjo množino in jih oddaja po 19 K 100 kg iz Ljubljane. Prof. dr. Pott pravi v svoji knjigi o krmilih: „Orehove tropine se morajo prištevati najmočnejšim dušičnatim in najlažje prebavnim rastlinskim močnim krmilom; odlikujejo se posebno po večji vsebini beljakovin.“ Tudi mi jih priporočamo našim udom, ki imajo živino navajeno na krmljenje z močnimi krmili; dobivajo se v vrečah po 75 kg.

* **Sezamove tropine.** Družba je ugodno kupila večje množine najfinije zmletih temnih sezamovih tropin, vsled česar jih odslej oddaja po K 18—100 kg iz Ljubljane. Te tropine družba jako priporoča. Vsebujejo jamčeno 50 odstotkov beljakovin in maščobe in se dobivajo le v vrečah po 75 kg. Živinorejce opozarjamo na spis „Krmljenje z oljnimi tropinami“, ki je izšel v „Kmetovalcu“ in ki ga v obliki „Gospodarskih navodil“ na zahtevanje vsakomur brezplačno pošljemo. — Priporočati je umnim gospodarjem, da si čimprej priskrbe zadostno množino teh tropin. Svetle sezamove tropine, ki veljajo ravno toliko kakor temne, dobi družba šele pozneje. Pri odjemu pol ali celega vagona more dati družba znaten popust. Naročniki na večje množine naj vprašajo za ceno, ker dobi družba večkrat ugodne ponudbe iz največjih tvornic.

* **Sladkornata močna krmila** kot okrepčujočo primes k drugim krmilom ima odslej naša c. kr. kmetijska družba v zalogi ter jih oddaja le v celih vrečah po 50 kg, in sicer mešanice za konje po 19 K, za vole in za pitanje po 20 K, za molzne krave po 20 K in za prasiče po 21 K z vrečami vred iz družbenega skladišča ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Cela vreča teh krmil, ki tehta 50 kg, stane polovico gori označenih cen. Opozarjamo na spis „Sladkornata močna krmila“ v 22. št. letošnjega „Kmetovalca“, ki pojasnjuje naravo, učinek in način pokladanja sladkornatih močnih krmil.

* **Klajno apno,** 38—42%, oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljate na zunanost se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavojo, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmi, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudniških snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štipami za živino.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti po 7 K 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinska sol se izvršujejo, ki se za nje denar naprej pošlje. V navedeni ceni so všteti izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi, da se napanjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 8. januarja 1912.

Posvetovanje jo vodil družbeni predsednik g. komercialni svetnik Frančišek Povše, navzoči so bili: podpredsednik g. Ivan Knez in odborniki gg.: Dimnik, Hladnik, Jan, Kosler, dr. Lampe, baron Liechtenberg, A. Paulin, Piber, Rohrman in ravnatelj Pirc.

Glavni odbor je začasno do prihodnjega družbenega občnega zbora potrdil ustanovitev novih podružnic, ki so se že osnovala, oziroma, ki imajo ustanovne občne zbornice prihodnje dni, in sicer na Preski, na Ježici, v Velesovem, v Osilnici, v Strugah, v Leskovcu, pri Sv. Duhu pri Krškem, v Kolovratu, na Krki, pri Sv. Trojici, v Podragi, v Šmarjah, v Sostrem, pri Mariji Devici v Polju, v Rudniku, v Polhovem gradu in v Višnji gori.

Tajniškega pristava Frančiška Štuparja je glavni odbor imenoval za II. družbenega ravnatelja ter je pri tej priliki uredil nekterim uradnikom plače.

Glede državne podpore v znesku 200.000 K za cenejšo oddajo krmil, zlasti za prasiče, je glavni odbor sklenil, da vsa tozadevna dela prepusti gospodarski zvezi, in sicer proti temu, da se podpora porabi sporazumno s c. kr. kmetijsko družbo kranjsko.

Ker je dobil sklep deželnega zbora glede prodaje deželne hiše v Ljubljani na Turjaškem trgu števil. 3, kjer je družba nastanjena, najvišje potrjenje, je glavni odbor definitivno sklenil to hišo kupiti in je pooblastil predsedništvo, da se z deželnim odborom pogodi zaradi plačevanja kupnine.

Da se zbere potrebni podatki za nove trgovinske pogodbe, ki se bodo sklepale l. 1917., je glavni odbor sklenil osnovati pri družbi osrednjo knjigovodsko preračunjevalnico, ki naj prične delovati l. 1913. in ki bo imela nalogo dognati za nektera kmečka posestva v posameznih sodnih okrajih dobičkonosnost kmetovanja in stroške pridelovanja.

Tajništvu se je naročilo izdelati načrt, kako naj se odškoduje izgube pri živini, in sicer za enkrat le pri govedih, s pomočjo vzajemnega podpornega sklada. Tak sklad naj za enkrat nadomesti zavarovanje živine, dokler se v deželi razmere tako ne izpremenijo, da bo mogoče snovati krajevne zavarovalnice za živino in deželno pozavarovalnico.

Glavni odbor je sklenil naredbe, ki bo z njih pomočjo mogoče pritegniti več sodelavcev k družbenemu glasilu „Kmetovalcu“, da bo sedanji urednik kolikor toliko razbremenjen in da bo v listu raznovrstnejša vsebina.

Glavni odbor je vzel na znanje poročilo tajništva glede nastave novega podkovskega mojstra v družbeni podkovski šoli, glede razpisa štipendije za enega slušatelja na visoki šoli za živinozdravništvo in glede odposlanega dopisa na c. kr. deželno vlado, tičočega se koncesioniranja obrti za izdelovanje opojnih pijač iz špirta.

Vsled naredbe c. kr. kmetijskega ministrstva se je določil živinorejski zadrugi v Višnji gori prispevek iz tozadevne državne podpore za pospeševanje pridelovanja krme.

Glavni odbor je sklenil, da bo redni družbeni občni zbor za leto 1911. 19. februarja t. l. in da bo ta občni zbor sklepal o izpremembi družbenih pravil. Pri tej priliki se je glavni odbor vnovič pečal s izpremembo pravil ter je določil še eno posebno sejo glavnega odbora, ki bo novo predlagana pravila končno uredil.

Na poziv c. kr. deželne vlade je glavni odbor sklenil poročati o prošnji »Zadružne zveze« glade državne podpore kot prispevek za zveznega živinorejskega inštruktorja.

Glavni odbor je sklenil izreči se, da se živinski semnji v Mirni in Črmošnjicah izpremene tudi v blagovne semnje.

Za nove ude so se priglasili in so bili sprejeti gg.:

Hrovat Josip, posestnik v Kočevju; Cvetek Josip, posestnik v Srednji vasi; Svobjšak Ivan, posestnik v Zbiljah; Zakrajšek Peter, posestnik v Škufcah; Barbolčič Francišek, nadučitelj v Bermu; Čebašek Francišek, posestnikov sin v Mošah; Setnikar Lovro, posestnik v Setnici; Jeklin Ivan, posestnik v Pečinah; Hude Leopold, posestnik in trgovec na Grosupljem; Likar Srečko, posestnik, trgovec in gostilničar v Vojskem; Bevc Ivan, posestnik na Dobovcu; Čebular Josip, posestnik na Bregu pri Temenici; Pintar Jakob, posestnik pri Sv. Tomažu; Gmajner Anton, posestnik v Vojniku; Lampret Miha, posestnik v Temenici; Uršič Francišek, posestnik v Podragi; Trošt Ferdinand, posestnik v Lozicah; Trošt Francišek, posestnik v Lozicah; Koritnik Anton, posestnik v Lozicah; Žvanut Ivan, posestnik v Lozicah; Lipuš Matija, posestnik v Lozicah; Žgur Francišek, posestnik v Lozicah; Mislej Francišek, posestnik v Podbregu; Skupek Josip, posestnik v Podbregu; Ferjančič Alojz, posestnik v Podborštu; Trošt Pavel, posestnik v Podbregu; Žgur Josip, posestnik v Podbregu; Mislej Ivan, posest. v Št. Vidu; Košir Josip, posestnik v Martnji vasi; Mulej Matevž, posestnik v Koritnem; Kumerdej Valentin, posestnik v Ribnem; Šmit Matevž, posestnik v Ribnem; Gracelj Jakob, posestnik in trgovec v Ribnem; Ferjan Jakob, posestnik v Bodeščah; Krsnik Janez, posestnik v Ribnem; Kofler Ferdo, posestnik in mizar v Št. Petru; Trap Anton, posestnik v Kotu; Kvaternik Ivan, posestnik v Osilnici; Bukovic Anton, posestnik v Križmanih; Ferbežar Anton, posestnik v Padovi; Jelenc Ivan, posestnik v Ribjeku; Klepec Josip, posestnik v Bezgovici; Merle Josip, posest. v Bezgovici; Poje Peter, posestnik v Zgor. Čačiču; Šercer Josip; posestnik v Bezgarjih; Šercer Štefan, posestnik v Ribjeku; Šercer Anton, posestnik v Ribjeku; Šercer Anton, posestnik v Bosljivi loki; Štamfel Josip, posestnik v Spod. Čačiču; Štimec Peter, posestnik v Zgor. Čačiču; Štimec Josip, posestnik v Bosljivi loki; Štimec Anton, posestnik v Obertovici; Štimec Jurij, posestnik v Zgor. Čačiču; Šimec Janez, posestnik v Zgor. Čačiču; Štimec Pavel, posestnik v Bosljivi loki; Tomec Jurij, posestnik v Ribjeku; Žagar Anton, posestnik v Podvrhu; Žagar Matija, posestnik v Bezgovici; Žagar Josip, posestnik v Osilnici; Žagar Jurij, posestnik v Bezgarjih; Žagar Jurij, posestnik na Selu; Tomec Anton, posest. v Križmanih; Vrtnik Alojz, posestnik v Osilnici; Ozanič Anton, posestnik v Bezgovici; Krulec Josip, posestnik v Bezgovici; Ožbalt Anton, posestnik v Bezgovici; Senčar Anton, posestnik v Žurgih; Gasparac Josip, posestnik v Osilnici; Klepac Anton, posestnik v Bezgovici; Štimec Gregor, posestnik v Bosljivi loki; Loknar Ivan, posestnik v Strojicah; Štimec Anton, posestnik na Selu; Podobnikar Josip, posestnik v Osredku; Košar Janez, posestnik v Osredku; Košar Anton, posestnik v Topolu; Blažič Martin, posestnik v Brezovici; Lampret Anton, posestnik na Muljavi; Mencingar Ivan, posestnik na Brodu; Polak Valentin, posestnik na Brodu; Soklič Gašpar, posestnik na Brodu; Sušnik Janez, posestnik v Nemškem Rovtu; Ravnik Janez, posestnik v Boh. Bistrici; Žnidar Janez, posestnik v Boh. Bistrici; Preželj Josip, posestnik v Polju; Zupan Lorenc, posestnik na Savici; Rožič Matevž, posestnik v Kamnjah; Mencingar Valentin, posestnik na Savici; Sodja Janez, posestnik

v Boh. Bistrici; Soklič Jernej, posestnik v Polju; Markež Janez, posestnik v Polju; Leban Jakob, posestnik na Brodu; Žnidar Janez, posestnik na Brodu; Logar Matija, posestnik v Bistrici; Preželj Nikolaj, posestnik v Savici; Štendlar Marka, posestnik v Bistrici; Klander Valentin, posestnik v Podgorici; Sojar Ivan, posestnik v Podgorici; Zadnikar Ivan, posestnik na Dobrovi; Kaiser Ivan, posestnikov sin v Rinkolah; Markelj Alojz, posestnik v Pungertu; Pogačar Anton, posestnik v Mostah; Peteličkar Valentin, posestnik v Suhadolah; Štebe Pavel, posestnik v Žejah; Korbar Neža, posestnica v Mostah; Penko Jakob, posestnik v Selcih; Cene Gabrijel, posestnik v Motniku; Kajbič Francišek, posestnik v Zajasovniku; Pavlin Mihael, posestnik v Žvabovem; Dolgan Leopold, posestnik v Gor. Košani; Otrin Francišek, posestnik v Hleviših; Medved Josip, posestnik v Globokem; Barborič Janez, posestnik v Žihovem selu; Erpič Josip, posestnik v Šmihelu; Gazvoda Anton, posestnik v Gor. Težki vodi; Gazvoda Janez, posestnik na Koncu; Mrvar Ivan, posestnik v Hruševcu; Jakše Ivan, posestnik v Orehovici; Blažič Francišek, posestnik v Mačkovcu; Cvetan Josip, posestnik v Mali Cikavi; Medle Martin, posestnik v Jugarjih; Šešek Francišek, posestnik na Vojskem; Turner Jakob, posestnik v Šmartnu; Kosmač Matevž, posestnik v Mrzlem vrhu; Kopač Ivan, posest. v Govejeku; Mohorič Ivan, posestnik v Osojniku; Kirn Alojz, posestnik v Čeljah; Matko Ivan, posestnik v Bitinjah; Gašperšič Ivan, posestnik na Premu; Pečman Mihael, posestnik na Premu; Šircelj Anton, posestnik na Premu; Frank Janez, posestnik v Bitinjah; Seles Mihael, posestnik na Premu; Grlj Josip, posestnik na Premu; Nemeč Francišek, posestnik v Bitinjah; Peremič Josip, posestnik na Premu; Čandek Francišek, posestnik na Premu; Smrdelj Anton; posestnik na Premu; Mžgur Francišek, posestnik na Premu; Pazner Marka, posestnik v Želimljah; Mele Jakob, posestnik v Grahovem; Kersnik Anton, graščak na Brdu; Borštnar Josip, posestnik v Mostah; Bevčič Vincencij, posestnik v Hrastovici; Erat Josip, posestnik in trgovec v Mokronogu; Gorenc Francišek, posestnik v Medvedjeku; Janežič Josip, posestnik v Mostah; Janežič Ivan, grajski služabnik v Debencu; Jerman Anton, posestnik v Modrušah; Janežič Francišek, posestnik v Škovcu; Knez Francišek, posestnik v Vel. Cirkniku; Knez Ivan, posest. v Vel. Cirkniku; Kordan Anton, posestnik pri Sv. Heleni; Lukek Francišek, posest. in čevljar v Št. Rupertu; Mandelj Josip, posestnik in kovač na Sotli; Možina Josip, posestnik v Praprotnici; Majcen Marija, posestnica v Mokronogu; Malenšek Ignacij, posestnik v Bistrici; Povšič Francišek, posestnik v Vodalah; Pucelj Francišek, posest. v Dolini; Poljanec Francišek, posestnik v Malkovcu; Pibernik Josip, posestnik pri Sv. Urhu; Per Anton, posestnik v Trebelnem; Roštan Francišek, trgovec v Praprotnici; Šircelj Josip, posestnik v Mokronogu; Štamcar Josip, posestnik v Čužnji vasi; Škarja Andrej, posestnik v Ravniku; Urigel Ivan, posestnik na Selu; Uhan Josip, posestnik v Mokronogu; Vovk Ivan, posestnik na Suhi gori; Zupan Francišek, posestnik v Prelesju; Zavrl Josip, posestnik v Jelševcu; Ajdišek Francišek, posestnik v Trstu, Lah Matevž, posestnik v Gor. Otavah; Demšar Pavel, posestnik v Logu; Tavčar Francišek, posestnik v Trzinu; Ložar Ivan, posestnik v Trzinu; Žankar Francišek, posestnik v Trzinu; Starec Anton, posestnik v Slatniku; Malešič Francišek, posestnik v Jurjevici; Šilec Anton, posestnik v Gorenji vasi; Lesar Neža, posestnica v Brežah; Tanko Mihael, posestnik v Nemški vasi; Tanko Pavel, posestnik v Nemški vasi; Seljačko društvo v Ježenju; Kugler Jernej Adam, posestnik v Zavrhu pri Galiciji; Šega Ivan, posestnik pri Sv. Barbari; Matelič Ivan, posestnik v Ravnah; Birtič Francišek, posestnik v Zgor. Šiški; Babnik Marjeta, posestnica v Zgor. Šiški; Boh Anton, posestnik na Orlah; Mlakar Janez, posestnik v Srednji vasi; Babšek Janez, posestnik v Srednji vasi; Groznik Janez, posestnik na Orlah; Črneč Alojz, posestnik na Orlah; Grum Janez, posestnik na Orlah; Crne Janez, posestnik na Orlah; Frkov Jera, posestnica na Orlah; Okoren Francišek, posestnik na Orlah; Vrečar Janez, posestnik na Orlah; Trškan Janez, posestnik na Orlah; Zrimšek Miha, posestnik na Orlah; Elikan Josip, posestnik v Rudniku;

Štrubelj Andrej, posestnik v Rudniku; Babšek Frančišek, posest. v Rudniku; Žagar Janez, posestnik v Rudniku; Globokar Marija, posestnica v Rudniku; Babnik Alojzij, posestnik v Rudniku; Meden Janez, posestnik v Rudniku; Marinka Matija, posest. v Rudniku; Jager Frančišek, posestnik na Orlah; Nebec Alojzij, posestnik na Orlah; Proznik Lovrenc, posestnik v Rudniku; Antončič Gregor, posestnik v Dolenji vasi; Bostič Ivan, posestnik v Št. Jurju pod Kumom; Košir Anton, posestnik v Lazah; Kuhar Anton, posestnik in trgovec v Dupljah; Pikovnik Frančišek, posestnik v Pikovniku; Kalan Viktor, posestnik v Ljubljani; Volčič Frančišek, posestnik v Gorenji vasi; Bergant Ivan, posestnik v Senici; Bezljaj Frančišek, posestnik v Preski; Cvajnar Andrej, posestnik v Preski; Kršinar Frančišek, posestnik v Preski; Pavlin Andrej, župnik pri Sv. Katarini; Škof Ivan, posestnik na Vašah; Dobnikar Ivan, posestnik pri Sv. Katarini; Srov Frančišek, posestnik pri Sv. Katarini; Bonča Frančišek, posestnik v Žejah; Žerovnik Alojzij, posestnik na Vašah; Dežela Ivan, posestnikov sin v Krnicah pri Ledinah; Mihor Ivan, posestnik v Dobju; Vedam Lucija, posestnica v Koprivniku; Rojšek Josip, posestnik v Slapah; Dolinšek Frančišek, posestnik v Orlah; Hribar Anton, posestnik v Rudniku; Miklič Ivan, posestnik v Podgorici; Avsec Matevž, posestnik v Orehku; Škrbec Matija, posestnik v Ostrogu; Andlovič Anton, posestnik v Lozicah; Cigoj Filip, posestnik v Podragi; Špiljar Anton, posestnik v Turnu; Grahor Anton, posestnik in trgovec v Bitinjah; Gašperšič Anton, posestnik na Premu; Šprohar Anton, posestnik v Smrjaj; Mršnik Janez, posestnik v Smrjaj; Kirn Janez, posestnik v Čeljah; Šprohar Mihael, posestnik v Čeljah; Stegu Martin, posestnik v Čeljah; Ivančič Anton, posestnik v Čeljah; Kirn Josip, posestnik v Čeljah; Cvetan Anton, posestnik v Čeljah; Cvetan Anton, posestnik v Čeljah; Rus Ivan, posestnik na Selu; Kastelic Alojzij, posestnik na Selu; Šporar Ignacij, posestnik in kovač v Mrzli Luži; Pešelj Martin, posestnik v Tančigori; Kočevar Frančišek, posestnik v Podložu; Novak Frančišek, posestnik v Rudniku; Gortnar Martin, posestnik v Rudnem; Bregar Jurij, posestnik v Šemniku; Globočnik Frančišek, gostilničar v Globokem; Tonejec Rudolf, posestnik v Spod. Otoku; Mencinger Josip, posestnik v Spod. Otoku; Zupanc Frančišek, posestnik v Mošnjah; Tonejec Josip, posestnik v Spod. Otoku; Strah Frančišek, posestnik v Podbukovju; Žnidaršič Frančišek, posestnik v Krški vasi; Nose Josip, posestnik v Lazih; Škufca Josip, posestnik v Velikem Vrhu; Koželj Bernard, posestnik v Velikem Vrhu; Slak Alojzij, posestnik v Mevcah; Hribar Josip, posestnik v Malem Korenu; Zupanc Ivan, posestnik v Znojilah; Gačnik Josip, posest. v Vidmu; Berlan Mihael, posestnik v Vel. Vrhu; Kastelic Matija, župnik v Dolu; Pajer Josip, posestnik v Šenčurju; Jagodic Josip, posestnik v Šenčurju; Sušnik Peter, posestnik v Šenčurju; Gašperlin Ivana, posestnica na Lužah; Svetelj Janez, posestnik v Šenčurju; Boltar Frančišek, posestnik v Stari Fužini; Kapus Ivan, posestnik, v Št. Janžu; Romavh Anton, p. d. Miškovnik, posestnik v Ledenicah; Pintar Frančišek, p. d. Gracej, posestnik v Zgor. Borovljah; Muhvič Marija, posestnica v Špeharjih; Avsec Frančišek, posestnik v Pudobu; Šumrada Janko, posestnik in trgovec v Starem Trgu; Mlakar Anton, posestnik v Viševku; Mulec Janez, posestnik v Nadlesku; Kočevar Jakob, posestnik v Viševku; Palčič Janez, posestnik v Starem Trgu; Palčič Jakob, posestnik v Viševku; Palčič Martin, posestnik na Vrhniki; Maierhofer Rudolf, p. d. Kranjec, posestnik v Podjerbergu; Župančič Gašper, posestnik v Št. Jurju ob Taboru; Požar Frančišek, posestnik v Vrhpolju; Birk Jernej, posestnik v Spod. Tuštanju; Črtanec Fortunat, trgovec v Vačah pri Litiji; Bravič Viktor, posestnik v Pricerkvi; Pugelj Josip, posestnik v Pricerkvi; Štefe Anton, posestnik v Spod. Besnici; Preskar Anton, posestnik v Globokem; Šegula Josip, posestnik na Vrhu; Selan Frančišek, posestnik v Oškrtu; Bartelj Josip, posest. v Zagorici; Zakošek Ivan, župnik pri Sv. Miklavžu; Kisovic Ivan, posestnik in gostilničar v Jevnici; Dajčman Jurij, posestnik v Dramljah; Kregar Ivan, posestnik v Klečah; Hribar Jakob, posest. v Rožancah; Volek Ivan, posestnik v Povšečah; Seljak Matevž,

kovač v Lovranovem; Štrubelj Ivan, župnik pri Sv. Trojici; Krajc Josip, posestnik v Malem Mengšu; Žnidar Valentin, posestnik v Nemškem rovtu; Seljak Frančišek, posestnik v Dulah; Juvančič Janez, posestnik na Runarskem; Kregar Frančišek, posestnik v Dobrunjah; Štrukelj Frančišek, posestnik v Kosezah; Dolničar Ignacij, posestnik v Šmartnem; Turšič Leopold, kaplan na Vrhniki; Žitko Janez, posestnik v Podlipi; Društvo ročodelskih pomočnikov na Vrhniki; Mesec Ivan, posestnik na Vrhniki; Molk Frančišek, posestnik na Vrhniki; Bogataj Janez, posestnik v Vel. Ligojni; Vogrin Martin, posestnikov sin v Brezju; Šterbenc Peter, posestnik v Starem Trgu; Vidmar Anton, posestnik v Begunjah; Tornič Viktor, posestnik v Rojanu; Rebernik Ida, posestnica v Lehnu; Zupan Karol, posestnik na Vranskem; Strnad Jakob, posestnik v Štangrobu; Erjavec Andrej, posestnik na Ježici; Kolar Anton, posestnik v Dramljah; Žaložnik Matevž, posestnik v Brišah; Kriznar Josip, posestnik v Stražišču; Kozina Ivan, posestnik v Čirčičah; Lončar Ivan, posestnik v Logu; Lampret Ivana, posestnica v Vevčah; Zemec Frančišek, posestnik in pek v Vevčah; Demšar Ivan, posestnik v Slapah; Klešnik Ivan, posestnik in mlinar v Zalogu; Gartroža Ivan, posestnik in gostilničar v Spod. Zadobrovi; Zajec Ivan, posestnik v Zgor. Zadobrovi; Vidmar Frančišek, župnik pri Sv. Trojici; Šumnik Andrej, posestnik v Št. Danijelu; Avguštin Anton, posestnik v Retečah; Trošt Anton, posestnik v Gočah; Vovk Ivan, posestnik v Gočah; Razpotnik Peter, posestnik na Goličah; Serk Jakob, posestnik na Logu; Stegnar Ivan, posest. v Pretežu; Bokal Josip, posestnik v Križah; Doles Frančišek, posestnik v Zali; Prevec Anton, posestnik v Ložu; Klančnik Ivan, posestnik v Rečici na Paki; Bukovec Janez, posestnik na Vašah; Luštrek Mihael, posestnik v Preski; Plešec Tomaž, posestnik v Žlebah; Sužnik Matija, posestnik v Goričah; Leben Frančišek, posestnik v Žlebah; Bizant Frančišek, posestnik v Žlebah; Kokač Ivan, posestnik v Zgor. Tustanju; Učakar Martin, posestnik v Spod. Tustanju; Cerar Frančišek, posestnik v Spod. Tustanju; Košir Ivan, posestnik v Črnem vrhu nad Polhovim gradcem; dr. Benedik Janko, okrož. zdravnik in posestnik v Želečah; Dolar Fran, posestnik v Želečah; Pirc Pavel, posestnik v Koprivniku; Lesjak Josip, posestnik v Vel. Rakitovcu; Premru Rafael, posest. v Vipavi; Premru Aleksander, posestnik v Vipavi; Premru Frančišek, posestnik v Vipavi; Kodelja Ivan, posestnik v Vipavi; Renar Ivan, posestnik v Vipavi; Pavlič Alojzij, posestnik v Brezovici; Germ Josip, posestnik v Kopoljah; Hudoklin Anton, posestnik v Loki; Ambrož Jakob, posestnik v Slavini; Valenčič Ivan, posestnik v Javorju; Brglez Anton, posestnik v Pečnici; Resnik Martin, posest. v Žubejevem; Hrastovec Frančišek, posest. v Okrogu; Baloh Josip, posestnik v Malem hribu; Pančar Jakob, posestnik v Novem kotu; Vesel Josip, posestnik v Janežih; Levec Ivan, posestnik na Vrdu; Debeljak Peter, posestnik v Podbrezjah; Pirih Anton, posestnik v Podbrezjah; Pavlin Anton, posestnik v Malem Naklu; Zrnc Frančiška, posestnica v Orlah; Ogrin Ivan, posestnik na Vrdu; Novak Anton, posestnik v Št. Pavlu; Barič Marko, posestnik v Gor. Radencih; Verderber Ivan, posestnik v Sodevcih; Kerin Frančišek, posestnik v Sv. Križu pri Kostanjevici; Bonač Ivan, c. kr. davčni asistent v Cerknem na Goriškem; Šuštarčič Jurij, posestnik v Predgradu; Stenovec Anton, posestnik v Št. Lovrencu; Kavčič Ignacij, posestnik v Žerovnici; Kokač Andrej, posestnik v Opalah; Hvala Ivan, posestnik v Bukovem; Kovačič Frančišek, posestnik v Križanem vrhu; Skale Jurij, posestnik v Močlah; Pleško Ivan, posestnik v Šmartnem ob Savi; Artač Ivan, posestnik v Šmartnem ob Savi; Zajec Ivan, posestnik v Šmartnem ob Savi; Bolta Martin, posestnik v Šmartnem ob Savi; Presetnik Anton, posestnik v Šmartnem ob Savi; Plevnik Ivan, posestnik v Obrjah; Bolta Frančišek, posestnik v Obrjah; Skubic Jakob, posestnik v v Debečah; Žagar Anton, posestnik v Kotu, Smrekar Josip, posestnik v Vintarjevcu; Božič Josip, posestnik v Lupinci; Jesenšek Peter, posestnik v Kostrevnici; Repina Frančišek, posestnik v Dvoru; Hauptman Frančišek, posestnik v Vintarjevcu; Burica Alojzij, posestnik v Dragomlju; Belcjan Frančišek, posestnik v Pristavi;

Požar Frančišek, posestnik v Bukovju; Maver Ivan, posestnik v Grobišču; Brus Vinko, učitelj v Matenji vasi; Česnik Janez posestnik v Žejah; Debevc Matija, posestnik v Matenji vasi; Zupan Leopold, posestnik na Brezju; Zalokar Frančišek, posestnik v Poženiku; Bobnar Andrej, posestnik v Cerkljah; Cviren Ivan, posestnik v Cerkljah pri Kranju; Grm Ivan, posestnik v Hočevju; Grm Josip, posestnik v Krški vasi; Čemažar Jernej, posestnik v Klečah; Cunder Lorenc, posestnik v Stožicah; Sitar Frančišek, posestnik v Stožicah.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Št. Vidu nad Ljubljano dne 21. prosinca 1912 ob pol štirih popoldne v prostorih načelnika A. Štruklja na Trati.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika.
2. Pobiranje udnine za l. 1912.
3. Volitev načelstva za dobo 3 let.
4. Naročanje sadnega drevja.
5. Slučajnosti.

Če bi ob določenem času ne bilo zadostno število navzočih, bo občni zbor pol ure pozneje ob vsaki udeležbi udov.

Št. Vid, dne 1. prosinca 1912.

A. Štrukelj, načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Gorjah dne 4. svečana ob treh popoldne v dvorani.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika.
2. Račun za l. 1911.
3. Volitve.
4. Raznoterosti.

Če bi ob določenem času ne bilo zadostno število udov navzočih, bo ob pol štirih drug občni zbor ne glede na število udov.

Gorje, dne 8. januarja 1912.

Jakob Jan, načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Celjah pri Krškem, ki bo v nedeljo, dne 21. januarja ob treh popoldne v šoli v Cerkljah.

S P O R E D :

1. Pregled računov.
2. Volitev odbora.
3. Poročilo o delovanju podružnice.
4. Slučajnosti in posamezni nasveti.

V Cerkljah, dne 6. januarja 1912.

Ed. Bohinec, t. č. načelnik.

V a b i l o

na redni občni zbor kmetijske podružnice v Kamniku, ki bo v nedeljo, dne 4. svečana t. l. ob treh popoldne v gostilni pri Krištofu.

S P O R E D :

1. Predložitev računov za l. 1911.
2. Predložitev pravičnega reda za rabo strojev.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

V Kamniku, dne 10. prosinca 1912.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi l. 1912.

Gg. ude prosimo, naj svoje naročitve na sadno drevje pri- glase pri svojih podružnicah, oni pa, ki niso uvrščeni v podruž- nice, v družbeni pisarni v Ljubljani ustno ali pismeno. V vsaki pismeni naročitvi je povedati, na katero železniško postajo naj se drevje pošlje.

Oddajalo se bo visoko in prtično drevje. Ker je zaloga po- sameznih skupin in različnih vrst omejena, si družba pridržuje pravico, da preobilne naročitve skrči in namesto naročenih vrst, ki so že pošle ali jih sploh nima, dá drevesa drugih primernih vrst, če jih bo še imela.

Naročitev na sadno drevje proti plačilu družba ne bo zvr- ševala.

Pri naročanju veljajo tele določbe:

1. Podružnica sklene, ali vzame za svoje ude brezplačna drevesca ali ne. Če jih vzame, potem mora poslati vso udnino glavnemu odboru v Ljubljano, če jih pa ne vzame, ji ostane polovica udnine za podružnične namene; le udnino gg. učiteljev mora vso poslati glavnemu odboru.

2. Če podružnica obdrži polovico udnine, morejo njeni udje dobiti po štiri drevesca za znižano ceno 2 kron.

3. Cena za vse drugo drevje je 80 vinarjev za drevesce.

4. Navedene cene veljajo v drevesnici, oziroma na kolo- dvoru, in sicer z zavojem vred za skupne pošiljatve na podružnice, dočim se pri pošiljativah na posamezne ude zaračunijo stroški za zavoj in za vozni list.

5. V družbeni drevesnici se nahajajo samo visoke in nizke jablane in hruške, potem hruške mošnice in tepke, češplje in prav malo marelic in breskev. Zato prosimo, da se druge vrste ne na- ročajo (n. pr. črešnje, orehi, kostanji, trte ali smreke itd., teh kmetijska družba nima.)

6. Vsa naročila je treba vsaj

do 15. februarja 1912

sporočiti družbi. Kdor do tega časa ne naroči brezplač- nega drevja ter tudi udnine ni plačal, potem ne bo imel več pravice do njega.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.